

med et tilsvarende højt alkoholindhold, som ikke behøver at være afgørende højere end for en almindelig dansk pilsnerøl, eller måske ligefrem er lavere.

Skatteklasser 3 og 4 omfatter øl med en indbrygningsprocent på mellem 14 og 18 Platorader og omfatter nogle af de stærkere årstidsøl, såsom jule- og påskebryg. Øl i skatteklasser 1 og 2 befinder sig mellem 18 og 22 Platorader og kan f.eks. være en porter- eller stouttype.

For skatteklasser 3 og 4 overgår afgiftsskalaen fra at være en trinvis Platoskala til at blive en glidende Platoskala, men eksemplerne er få for denne klasse af meget alkoholstærke øl.

Konkurrencesituationen på det danske ølmarked

Det danske ølmarked er karakteriseret ved en høj koncentrationsgrad, og er primært domineret af to aktører – Carlsberggruppen (Carlsberg, Tuborg og Wiibroe) og Bryggerigruppen (Ceres, Thor, Faxe, Albani og Maribo Bryghus). De to aktører havde tilsammen en markedsandel på ca. 83 pct. i 2002.

Skatteklasser 1-øl udgjorde i 2002 85,2 pct. af salget i Danmark, skatteklasser 2-øl udgjorde ca. 9 pct., skatteklasser 3-4-øl udgjorde tilsammen ca. 3,5 pct. Det resterende salg var afgiftsfrit øl med et alkoholindhold på under 2,8 pct. vol.

Konkurrencestyrelsen fandt i rapporten »Priser og avancer i grænsehandelen med øl og sodavand« fra 2001, at de danske bryggerier opkrævede merpriser ved salg i Danmark i forhold til ved salg til de tyske grænsehandelsbutikker – for så vidt angår mærkevareøl.

Konkurrencestyrelsen fandt bl.a., at den manglende skarpe konkurrence på det danske ølmarked skyldtes barrierer, hvoraf de væsentligste var:

- Den meget høje koncentration (koncentrationsgraden, som nævnt ovenfor).
- Mærkevareloyalitet (stærk præference for danske øl og særligt mærkevareøl).
- Ølafgifter (den trinvis Platoskala er dog i overensstemmelse med alkoholbeskatningsdirektivet (92/83/EØF)).
- Emballageafgifter (herunder pant- og retursystemet).
- Dåseforbuddet (ophævet med virkning fra den 23. januar 2002).

Konkurrencestyrelsen så den lave andel af importerede øl, som en følge af barriererne. Ved en øget import må det forventes, at konkurrencen øges, og priserne i Danmark derved vil falde.

Importandelen er stigende – men fra et meget lavt niveau – fra 1,7 pct. i 2001 til 2,6 pct. i 2002.

Siden Konkurrencestyrelsens rapport er dåseforbuddet blevet ophævet, og med dette lovforslag tages

der fat på to andre barrierer: ølafgiftsskalaen og emballageafgiften.

Konkurrencestyrelsen peger i rapporten på den trinvis ølafgiftsskala, som en eventuel barriere for konkurrencen, idet udenlandske øl ofte ligger lige omkring afgrænsningen mellem skatteklasser 1 og 2 – dvs. omkring 11 Platorader og ca. 5 pct. vol. Dermed bliver afgiften henvend 29 pct. større end af en almindelig dansk pilsner, selv om den alene har ca. 10 pct. større alkoholindhold.

Endvidere påpeges skabelsen af to adskilte mærker for øl – et for almindelige pilsnerøl og et for guldøl – som en følge af opdelingen i skatteklasser 1 og 2.

Dansk guldøl indeholder ca. 5,8 pct. vol. Satsen svarer nogenlunde til alkoholstyrken. I udlandet, herunder Tyskland, sælges dansk guldøl og almindelig pilsnerøl til samme pris.

Konkurrencestyrelsen fandt ved undersøgelsen i 2001, at de danske bryggerier solgte almindelige pilsnere 13 kr. pr. kasse billigere til tyske grænsehandelsbutikker end til danske forretninger efter korrektion af omkostningsforskelle.

For guldøl var bryggeriernes nettomeravance 34 kr. pr. kasse højere i Danmark end i Tyskland. Dansk detaljavance var meget lavere end den tyske for en almindelig pilsnerøl, men modsat meget højere for skatteklasser 2-øl. Da der sælges forholdsvis meget guldøl i grænsehandelen, vil en nedsættelse af ølafgiften på guldøl sandsynligvis være kraftigere virkende på grænsehandelen end en proportional nedsættelse inden for den nuværende trinvis Platoskala.

Udover grænsehandelsvirkningen vil en glidende skala sandsynligvis føre til et mere varieret udbud af øl. I det nuværende »sortiment« mangler der i praksis mellemprodukter mellem guldøl og almindelig pilsnerøl og mellemprodukter mellem almindelig pilsnerøl og letøl.

Den glidende alkoholskala vurderes at resultere i en »neutral« sundhedsvirkning, da afgiftsfaldet på især alkoholstærke øl sandsynligvis vil blive fulgt af en opdukken af nye mellemprodukter med et lavere alkoholindhold end den almindelige danske pilsnerøl.

I praksis ligger de fleste danske øl i den øvre ende af hver skatteklasser, mens der ingen eller meget få danske øl er i den nedre ende af skatteklasserne, hvorved der udbudsmæssigt mangler de ovennævnte mellemprodukter. De udenlandske øl er imidlertid sjældent tilpasset den danske afgiftsskala på samme måde, som de danskproducerede. Af nedenstående tabel er afgiftsvirkningen af omlægningen af ølafgiften illustreret ved hjælp af et antal tilfældigt udvalgte danske og udenlandske ølmærker.